

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21
لجنة الانتخابات المركزية للكنيست 21
The Central Elections Committee for the 21st Knesset

ניל הנדל
שופט בית המשפט העליון
ממלא מקום יושב ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת

תר"מ 124/21

תר"מ 135/21

העותר בתר"מ 124/21 : המטה למאבק בגזענות

- העותרות בתר"מ 135/21 : 1. מפלגת מרצ
2. סיעת מרצ במועצת עיריית תל-אביב-יפו

נגד

- המשיבים בתר"מ 124/21 : 1. רשימת הליכוד בעיר תל אביב-יפו
2. היועץ המשפטי לממשלה

- המשיבים בתר"מ 135/21 : 1. מפלגת הליכוד
2. רשימת הליכוד בעיר תל אביב-יפו

עתירות לצווי מניעה לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959

בשם העותר בתר"מ
124/21 : עו"ד אורלי ארז לחובסקי

בשם העותרות בתר"מ
135/21 : עו"ד יורם אברהמי

בשם המשיבה 1 בתר"מ
124/21 והמשיבות 2-1
בתר"מ 135/21 : עו"ד אבי הלוי

בשם המשיב 2 בתר"מ
124/21 : עו"ד ליאורה וייס-בנסקי

עמוד 1 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

החלטה

1. שתי העתירות שלפני הוגשו מכוח סעיף 17 ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן: חוק דרכי תעמולה), והן מופנות כלפי מודעות שנתלו מטעם משיבה 1 בתר"מ 124/21 (רשימת הליכוד בתל אביב-יפו) ומשיבות 1-2 בתר"מ 135/21 (המשיבה דלעיל ומפלגת הליכוד. להלן ביחד: הליכוד) ברחבי העיר תל אביב לקראת הבחירות למועצת העיר. כותרת המודעות היא "זה אנחנו או הם", כאשר בגוף המודעות הופיע הכיתוב "העיר העברית או התנועה האיסלמית ביפו" או הכיתוב "העיר העברית או עיר המסתננים".

2. העותרים טענו כי מודעות אלה מסיתות לגזענות וביקשו כי יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית יורה על הסרתן ועל הפסקת השימוש בהן. הליכוד, בתגובתה לעתירות, טענה כי "הבקשות התייתרו, שכן... הקמפיין נשוא הבקשות... היה לתקופה של 10 ימים בלבד, שהסתיימה זה מכבר". נציגת היועץ המשפטי לממשלה (להלן: היועמ"ש) הביעה עמדתה שלנוכח הצהרה זו – ההכרעה בעתירות היא תיאורטית, ועמדה זו התקבלה בהחלטתי מיום 17.10.2018.

3. לאחר מתן החלטתי הגיש העותר בתר"מ 124/21 הודעה לפיה מסע הפרסום מטעם הליכוד ממשיך, בניגוד למה שהוצהר, וצירף תמונה של מודעה בנוסח שתואר לעיל המופיעה על גבי גב מושב של מונית שירות הפועלת בתל אביב. הליכוד, בתגובתה, הסבירה כי לשיטתה העתירות כוונו רק כנגד "מודעות שנתלו על גבי שלטי חוצות בתחנות אוטובוסים ועל גבי מוניות", וכי אלה אכן הוסרו, ואילו המודעות שעודן תלויות הן "על גבי מושבי ראש של כיסאות ישיבה במונית. על פי ההסכם של [הליכוד] עם הספק, קמפיין זה יירד ביום ה-1.11.2018", לאחר קיום הבחירות. עוד צויין כי הגם שהכיתוב בפרסומות שהורדו ובפרסומות שעודן מתפרסמות זהה, יש הבדל בין הקמפינים, המתבטא בהעדרן של תמונות דגל ישראל והדגל הפלסטיני מהמודעות שעודן מתפרסמות.

עולה כי הליכוד נהגה, במצב הטוב, בחוסר תום לב דיוני בדרגה גבוהה, תוך התחכמות מכוונת; ובמצב החמור יותר ניתן להציג את התנהלותה כמצג שווא ביודעין. ראשית, העתירות לא כוונו רק כלפי סוגים מסויימים של שלטי פרסומת, אלא כלפי "כל הפרסומים ובכלל זה שלטי חוצות, שלטים בתחנות אוטובוסים וכל פרסום אחר" (הפתיחתא לתר"מ 135/21). שנית, וגם אם אניח כי הליכוד אכן הבינה את העתירות כנוגעות רק לחלק מן הפרסומים, הרי שנדרש היה לכל הפחות לציין כי קמפיין זה כמעט לגמרי ממשיך להתפרסם. מתגובת הליכוד השתמע כאילו כלל הפרסומים הורדו, ולא רק סוג מסויים שלהם. ההבחנה הדקה-מכל-דק בין שלטים על גבי מוניות ושלטים בתוך מוניות, ככל

עמוד 2 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015

טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 دוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

www.bechirof.gov.il אתר האינטרנט الموقع

שהייתה כזו, לא זכתה ולו להבלטה מועטה, לא בעתירות ולא בתגובת הליכוד. התנהלות מעין זו רחוקה מלהיות ראויה, ונפקות העניין תידון להלן בסוגיית הוצאות ההליך. מכל מקום, עולה כי העתירות אינן תיאורטיות, ולפיכך יש להידרש לטענות ולסעדים שהתבקשו.

4. הליכוד טענה בתגובתה כי לגופם של דברים, ובניגוד לטענות העותרים, הפרסומות אינן מסיתות לגזענות. נציגת היועמ"ש הסכימה אף היא כי לפי המבחנים שנקבעו בפסיקה, אין עילה משפטית לפסילת המודעות מושא העתירות.

נציגת היועמ"ש הוסיפה וטענה כי בכל מקרה דין העתירה להידחות על הסף, לנוכח העדרה של סמכות עניינית ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית להעניק את הסעד המבוקש. כאמור, העתירות הוגשו לפי סעיף 17 ב לחוק דרכי תעמולה, הקובע כי "יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת רשאי, לאחר שנתן לנוגע בדבר הזדמנות להביא טענותיו לפניו, ליתן צו המונע ביצוע מעשה עבירה לפי חוק זה...". ולפי דברי חקיקה נוספים המנויים בסעיף. נציגת היועמ"ש הפנתה בהקשר זה להלכה שנקבעה בדנג"ץ 1525/15 טיבי נ' מפלגת ישראל ביתנו (23.08.2017), שם נקבע בדעת הרוב כי רשימת דברי החקיקה המופיעה בסעיף 17 ב היא רשימה סגורה, ולפיכך סמכותו של יושב ראש ועדת הבחירות מוגבלת לעבירות לפי אותם דברי חקיקה. חוק דרכי תעמולה אינו כולל עילה של הסתה לגזענות או פגיעה ברגשות – העילות שבגינן הוגשו העתירות – ולכן טוענת נציגת היועמ"ש כי אין סמכות עניינית למתן הסעד המבוקש בעתירות.

5. בנוגע לפרסומים שבפניי, הניתוח המשפטי שערכה נציגת היועמ"ש בכל הנוגע לסוגיית הסמכות העניינית מקובל עלי, ואסתפק בכך. לאמור, הנסיבות הספציפיות שהוצגו אינן עולות לכדי תעמולת בחירות אסורה לפי אחד מסעיפי חוק דרכי תעמולה ואינן מקימות עבירה לפי יתר דברי החקיקה המנויים בסעיף 17 ב לחוק דרכי תעמולה, וכתוצאה מכך אין בסמכות יושב ראש ועדת הבחירות לתת צו מניעה מכוח סעיף זה. ודוק, אין לשלול כי במצבים מעין אלה תהיינה פתוחות בפני הצדדים דרכי פעולה אחרות על פי דין – וזאת כמובן מבלי להביע כל עמדה לגוף הטענות במקרה דנן. אף יתכן, למשל, שבנסיבות קיצוניות, תעמולת בחירות הכוללת מסרים חמורים של גזענות תיכנס לגדר אחד מסעיפיו של חוק דרכי תעמולה או אחד מסעיפיו העונשין שבחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965, ותקים סמכות לתת צו מניעה מכוח סעיף 17 ב. אך לא זהו המצב שלפנינו. על רקע האמור, והגם שדין העתירות להידחות – לא ניתן להתעלם מהתנהלותה של הליכוד.

6. העתירות נדחות אפוא על הסף בהעדר סמכות עניינית. לנוכח התנהלותן של רשימת הליכוד בתל אביב-יפו ומפלגת הליכוד, כמפורט לעיל, וגם בהתחשב בתוצאת ההליך, הן תישאנה בהוצאות

עמוד 3 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015

טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

הצדדים שהגישו כתבי טענות, דהיינו העותר בתר"מ 124/21, העותרות בתר"מ 135/21 והיועמ"ש (הוצאות לטובת אוצר המדינה), בסך של 15,000 ש"ח לכל אחד מהם, ובסך הכל 45,000 ש"ח, שישולמו בתוך 14 ימים מיום מתן החלטה זו.

ניתנה היום, י"ט בחשוון התשע"ט (28.10.2018).

ניל הנדל

שופט בית המשפט העליון
ממלא מקום יושב ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת

עמוד 4 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirof.gov.il